

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Bedřicha v právní věci žalobců: **K. S.**, zast. Mgr. Juditou Pelechovou, advokátkou se sídlem Čs. legií 1364/20, Ostrava, proti žalovanému: **Policie České republiky – Útvar odhalování korupce a finanční kriminality**, pošt. schránka 62/OKFK, Strojnická 27, Praha 7, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného,

takto:

- I. Žaloba se **z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného správního orgánu, který spatřuje v úkonu policejního orgánu - Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, Expozitura Ostrava dne 22.1.2015, spočívajícího v sejmutí žalobcových daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru. Žalobce namítl neústavnost ustanovení § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění (dále jen „zákon o policii“), na základě něhož policejní orgán provedl identifikační údaje žalobce pro budoucí identifikaci. Právní úprava zakotvená v uvedeném ustanovení poskytuje nepřijatelné široké diskreční pole pro rozhodnutí policie a umožňuje policii provádět identifikační úkony svévolně bez nutnosti zdůvodnění, nezakotvuje žádné limity provádění identifikačních úkonů, nakládání s údaji probíhá na základě interních předpisů policie.

Žalobce poukázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4.12.2008, ve věci *S. a Marper v. Spojené království*, v jehož § 103 je mimo jiné uvedeno: Vnitrostátní právo musí zejména zaručit, že tyto údaje (t.j. informace získané identifikačními úkony) jsou relevantní a nejsou přehnané vzhledem k účelu, pro který byly zajištěny. Podle žalobce je třeba ve věci posoudit individuální charakteristiky případu a zásah individuálně poměřovat s oprávněnými zájmy, které sleduje. Právní úprava zakotvená v ustanovení § 65 zákona o policii nevyhovuje maximám čl. 8 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, poskytuje nepřijatelné široké diskreční pole pro rozhodnutí policie, nestanoví dostatečné limity pro využití nástrojů identifikace, představuje zdroj zásahů do ústavních práv na soukromí zakotvených v čl. 8 Úmluvy, jakož i čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Žalobce navrhl, aby soud řízení přerušil a předložil věc Ústavnímu soudu ČR ke zrušení tohoto ustanovení.

Pokud soud neshledá důvody pro přerušení řízení, poukázal žalobce na to, že k odběru došlo v době, kdy byl nepravomocně obviněn ze spáchání úmyslného trestného činu nikoli násilné či sexuální povahy, je obviněn z trestného činu spočívajícího v machinacích s pravidly veřejné zakázky, tedy činnosti, která měla spočívat ve výkonu představitele místní samosprávy a nic nenasvědčuje tomu, že by v řízení hrály byt' jen nepatrnou roli jakékoliv biologické nebo jiné stopy žalobce. Žalobce nikdy nebyl trestán a nic nenasvědčuje tomu, že by tyto stopy mohly být použitelné při objasňování jakékoliv trestné činnosti, či že by snad ze strany žalobce hrozilo, že by se mohl v minulosti či v budoucnosti dopustit trestné činnosti, k jejímuž odhalení by mohly jeho biologické stopy přispět a být využitelné. Došlo k zásahu do základních práv bez zohlednění individuální situace žalobce. Argumentace policejních orgánů rozsudkem Nejvyššího správního soudu č.j. 4As 168/2013-40 je nepřipadná, tento rozsudek je v situaci žalobce nevyužitelný, jelikož řeší situaci nakládání s údaji pravomocně odsouzené osoby, která kvůli svému trestněprávně relevantnímu jednání ztratila některá práva, která přísluší fyzickým osobám a na ochranu jejíhož soukromí je třeba nahlížet jiným způsobem. Tyto závěry jsou nepoužitelné v případě osoby dosud nevinné, proti níž je pouze vedeno trestní stíhání. Žalobce uvedl, že pro odebrání předmětných stop v jeho případě neexistuje žádný konkrétní důvod. Ze strany policejního orgánu se dle jeho názoru jedná o prostředek preventivního trestání a zastrasování a žalobce je tak bezdůvodně kriminalizován.

Žalobce navrhl, aby soud určil, že zásah spočívající v sejmutí žalobcových daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru, který dně 22.1.2015 uskutečnila v Ostravě Policie ČR v souvislosti s trestním řízením, vedeným Útvarem pro odhalování korupce a kriminality SKPV, Expozitura Ostrava pod. č.j.OKFK-1573/TČ-2014-252501 byl nezákonný, aby zakázal žalovanému pokračovat v nezákonném zásahu do práv žalobce a přikázal žalovanému v tří denní lhůtě zničit veškeré údaje, získané nezákonným zásahem a zaslal o tom žalobci úřední potvrzení.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a uvedl, že proti žalobci bylo zahájeno trestní stíhání ze zvlášť závažného zločinu zneužití pravomoci úřední osoby dle ustanovení § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku a zločinu porušení povinnosti při správě cizího majetku dle ustanovení § 220 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku. Toto trestní řízení není v současné době pravomocně ukončeno. V rámci zahájeného trestního řízení policejní orgán odebral vzorek DNA formou bukálního stěru a sejmul daktyloskopické otisky. Tento postup policejního orgánu není nezákonný, neboť byl proveden podle ustanovení § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii ve vztahu k obecnému plnění úkolů policie a tímto úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle

trestního řádu, a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti. Z tohoto ustanovení jsou zcela zřejmé zákonné limity a kritéria aplikace, která zákonodárce stanovil. Zákonodárce tedy zjevně považoval za důležité, aby žalovaný měl možnost získávat osobní údaje pro účely budoucí identifikace u všech úmyslných trestných činů a taxativně vyjmenovaných osob, a podle všeho považoval z hlediska zásady proporcionality takovýto zásah do ústavně zaručených práv jednotlivce za ospravedlnitelný s ohledem na zájem společnosti na ochranu před pachateli trestné činnosti. Stejně tak je zákonem vyjádřen předvídaný limit aplikace v souvislosti s následným zpracováním, uchováním osobních údajů pro účely budoucí identifikace. Osoba, která se dopustila úmyslného trestného činu je povinna strpět zákonné úkony zasahující do osobní integrity člověka a její práva nelze nadřazovat vůči právům majority společnosti, která žije spořádaným životem, neboť i ta požívá ochrany svých práv. Žalovaný poukázal na Sdělení Ústavního soudu České republiky ze dne 30.11.2010, sp. zn. Pl. ÚS-st 30/2010, v němž na základě srovnání judikatury Evropského soudu pro lidská práva dospěl k závěru, že postup, při kterém dochází k odběru biologického materiálu formou bukalního stěru, patří mezi neinvazivní metody, nelze takovýto způsob odběru biologických vzorků chápat jako postup protiústavní. Zpracovávání profilů DNA pro účely budoucí identifikace slouží jak k odhalování, tak k usvědčování pachatelů trestných činů a zároveň působí proti recidivě jako preventivní opatření. Profily DNA v předmětné databázi nejsou využitelné jinak než v trestním řízení a žalovaný při zpracování a uchovávání osobních údajů včetně jejich likvidace se řídí přesnými postupy. Zpracování a uchovávání osobních údajů je upraveno ustanovením § 9 písm. i), 20 odst. 1 zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“) a § 79 zákona o policii. Zásadní v souvislosti se zpracováním osobních údajů je požadavek na právní úpravu, která bude zajišťovat adekvátní záruky spočívající v zabránění zneužití zpracovávaných osobních údajů. Uvedené je vyjádřeno rovněž evropskou judikaturou, např. žalobcem odkazovaným případem Evropského soudu pro lidská práva ve věci S. a Marper v. Spojené království, jež poukazuje na povinnost národních úprav přijmout zákonné záruky proti zneužití osobních údajů, a to i citlivých, což se v národní právní úpravě již stalo, nikoliv povinnost upravit například explicitně databázi DNA zákonem. V národní právní úpravě bylo uvedené provedeno zákonem o ochraně osobních údajů, který ve svém § 13 uvádí, že je povinností správce, kterým je v projednávaném případě žalovaný, přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k osobním údajům, jakož i k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich neoprávněnému zpracování a k jinému zneužití. Taková opatření určuje z vlastního rozhodnutí sám správce. Jakmile jejich zpracování nebude třeba pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, budou údaje zlikvidovány. Do doby pravomocně ukončené trestní věci je evidentní potřeba zpracovávat zákonně získané údaje. Nejvyšší správní soud v rozhodnutí č.j. 4 As 168/2013-40 se zabýval mimo jiné i obecnou právní úpravou a nastaveným systémem v oblasti zpracování osobních údajů pro účely budoucí identifikace ze strany žalovaného. Pokud by tedy byl žalovaný nucen zlikvidovat profily DNA osob, které byly odsouzeny například „pouze“ na 1 rok odnětí svobody, nebo „pouze“ za trestné činy proti majetku, bylo by mu bráněno v plnění úkolů daných zákonem, spočívajících především v přecházení a odhalování trestné činnosti jako takové. V závěru žalovaný shrnul, že nejen při odebrání osobních údajů, ale ani při jejich následném zpracovávání, nedošlo a nedochází k porušení právních předpisů, včetně ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, zákona o ochraně osobních údajů či zákona o policii a nelze tak postup žalovaného považovat za nezákonný zásah do práv žalobce. Právní úprava zpracování osobních údajů pro účely budoucí identifikace tak, jak je nastavena, je právě s rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva ve věci S. a Marper v. Spojené království v souladu. Ustanovení § 65 zákona o policii je tedy jednoznačným, transparentním a předvídatelným právním titulem pro získávání osobních údajů pro účely

budoucí identifikace, přičemž ve spojení s § 60, 79 a 85 zákona o policii se jedná i o právní titul pro jejich další zpracování, a proto ustanovení § 65 zákona o policii ob stojí i z ústavně-právního aspektu. K tvrzení žalobce, že v minulosti nebyl trestán, uvedl žalovaný, že žalobce není osobou nevinnou, neboť byl pro trestný čin pro nedovolené ozbrojování trestně stíhán, řízení bylo následně zastaveno.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 1.7.2015, č.j. 11 A 50/2015-43, ve znění opravného usnesení ze dne 27.7.2015, č.j. 11 A 50/2015-51, žalobu odmítl s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7.9.2004, č.j. 2 Aps 2/2004-69, že kontrola zákonnosti zásahu správního orgánu ve smyslu ustanovení § 82 a následujícího zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) se pohybuje jen v hranicích veřejné správy, a proto lze napadnout pouze takové zásahy orgánu, které patří do působnosti veřejné správy. V souvislosti s tím soud dospěl k závěru, že policejní orgán provedl úkon v rámci trestního řízení, při kterém nevystupoval jako správní orgán ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. a ustanovení § 82 s.ř.s., nýbrž jako orgán činný v trestním řízení. Trestní řízení, v jehož rámci byl sporný úkon proveden, nelze považovat za veřejnou správu. Z tohoto důvodu soud žalobu odmítl, neboť nemá pravomoc přezkoumávat úkon orgánu činného v trestním řízení. Opravným usnesením ze dne 27.7.2015, č.j. 11A 50/2015-51 byla opravena výše částky vráceného soudního poplatku.

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 10.11.2015, č.j. 9 As 168/2015-43 bylo ke kasační stížnosti žalobce usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1.7.2015 ve znění opravného usnesení ze dne 27.7.2015 zrušeno. Podle Nejvyššího správního soudu osobní údaje stěžovatele (daktyloskopické otisky a vzorek DNA) byly sice žalovaným získány v souvislosti s trestním řízením, ve kterém je stěžovatel v postavení osoby obviněné ze spáchání úmyslné trestné činnosti, avšak policie při odběru osobních údajů nepostupovala dle ustanovení § 114 zák. č. 141/1961 Sb., trestního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jímž je jednoznačně stanoven účel využití získaných osobních údajů pro potřeby vyšetřování konkrétního trestného činu, ale podle ustanovení § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii, jehož aplikace nemá vztah ke konkrétnímu trestnému činu, ale obecně k plnění úkolů policie. K odběru vzorků DNA pro účely budoucí identifikace dle ustanovení § 65 zákona o policii se vyjádřil Ústavní soud ve věci sp.zn. I. ÚS 2661/13 ve svém usnesení ze dne 18.9.2013 v tom smyslu, že policejní orgány jednají v postavení správních orgánů, a jde proto o úkon přezkoumatelný ve správním soudnictví.

Městský soud je právním názorem Nejvyššího správního soudu vázán, proto se zabýval důvodností podané žaloby.

V daném případě jde o žalobu na ochranu před nezákonným zásahem. Soud se nejprve zabýval otázkou, který správní orgán má postavení žalovaného.

Podle ustanovení § 83 s.ř.s. je u žalob na ochranu před nezákonným zásahem žalovaným správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.

Z uvedeného vyplývá, že postavení žalovaného se v případě žalob na ochranu před nezákonným zásahem odvíjí od tvrzení žalobce. Vzhledem k závěru o tom, že v této věci měla

postavení správního orgánu Policie ČR a nikoli Ministerstvo vnitra, které označil jako žalovaného žalobce v podané žalobě, vyzval soud usnesením ze dne 5.2.2016, č.j. 11 A 50/2015 – 67 žalobce, aby v souladu se závěrem Ústavního soudu v jeho usnesení pod sp. zn. I. ÚS 2661/13 o tom, že v případě odběru vzorků pro účely budoucí identifikace podle § 65 odst. 1 zákona o policii jednají policejní orgány v postavení správních orgánů, upravil označení žalovaného, neboť policejní orgán v případě posuzovaného zásahu nejednal jako orgán činný v trestním řízení ani jako ozbrojený sbor, nýbrž jako správní orgán.

Žalobce svým podáním ze dne 19.2.2016 podle ustanovení § 83 s.ř.s. věta před středníkem označil za žalovaného Policii ČR, Útvar odhalování korupce a finanční kriminality.

Soud má rovněž za to, že pasivně legitimovaným v dané věci je organizační složka Policie ČR, kterou je Útvar odhalování korupce a finanční kriminality, tedy subjekt, který tvrzený zásah – sejmутí daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru – provedl. Nejde o zásah ozbrojeného bezpečnostního sboru, který není správním orgánem, žalovaným nemůže být Ministerstvo vnitra. Ministerstvo vnitra nemá postavení žalovaného ani z titulu správce osobních údajů, neboť v daném případě nejde o správu osobních údajů, ale o faktický úkon spočívající v sejmутí daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru.

Při jednání u soudu setrvali účastníci řízení na svých stanoviscích. K dotazu soudu zástupce žalovaného sdělil, že trestní stíhání žalobce dosud nebylo skončeno.

Ze spisu žalovaného vyplývá, že usnesením Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, Expozitura Ostrava ze dne 3.12.2014, pod č. j. OKFK-1573/TČ-2014-252501, bylo zahájeno trestní stíhání proti žalobci pro trestný čin zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm.a), odst. 2 písm. c) tr. zákona č. 140/1961 Sb., ve znění účinném do 31.12.2009 a trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst.1, odst.3 tr. zákona č. 140/1961 Sb., ve znění účinném do 31.12.2009, ze zvlášť závažného zločinu zneužití pravomoci úřední osoby dle ustanovení § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) trestního zákoníku a zločinu porušení povinností při správě cizího majetku dle ustanovení § 220 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku. Žádostí o provedení identifikačních úkonů ze dne 22.1.2015 policejní orgán žádá daktyloskopické otisky a odběr biologického materiálu. Žalobce se požadovaným úkonům podrobil dne 22.1.2015.

Žalobce v žalobě (bod III.) namítal neústavnost ustanovení § 65 zákona o policii, protože umožňuje provádět svévolně identifikační úkony, nejsou stanoveny žádné limity. Žalobce namítal, že ustanovení § 65 zákona o policii je v rozporu s čl. 8 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a s čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a poukázal na rozsudek Velkého senátu ze dne 4.12.2008 č. 30562/04 a 30566/04.

Podle čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena; omezena může být jen v případech stanovených zákonem.

Podle čl. 8 odst. 1 Úmluvy má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. Podle čl. 8 odst. 2 Úmluvy státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského

blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Podle ustanovení § 65 zákona o policii, je umožněno policejnímu orgánu při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu, snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.

Obecně lze souhlasit s tím, že odběr a zpracování osobních údajů pro účely budoucí identifikace představuje zásah do soukromí, nelze však nadřazovat práva osoby odsouzené či obviněné z úmyslné trestné činnosti právům majority společnosti, tedy té části, která žije spořádaným způsobem života, neboť tito občané rovněž požívají ochrany státu při zajišťování svých práv a oprávněných zájmů. K uvedenému se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 30.4.2014, č.j. 4 As 168/2013-40 (dostupný na www.nssoud.cz), když neshledal právní úpravu, provedenou zákonem o policii ohledně zpracování citlivých osobních údajů v podobě vzorku DNA jako nevyhovující minimálním požadavkům na zákonný podklad zásahu do práva na ochranu soukromého života, jak je formuloval Evropský soud pro lidská práva. Nejvyšší správní soud konstatoval, že sběr, uchovávání a zpracování profilu DNA představuje zásah do práv osoby, které se tento profil DNA týká, na druhou stranu zdůraznil, že tento zásah je ospravedlněn předcházejícím úmyslným a protiprávním jednáním této osoby, která si musí být vědoma, že za splnění příslušných podmínek proti ní může být vedeno trestní řízení a může jí být uložen trest a v souvislosti s tím bude vedena v rejstříku trestů a v příslušných evidencích vedených policií, t.j. že musí nést negativní následky spojené se spácháním protiprávního jednání. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že databáze profilů DNA není veřejně přístupná, nehrozí proto, že by si někdo třetí, mimo orgány činné v trestním řízení, jejím prostřednictvím zjišťoval citlivé informace o subjektu údajů, resp. o pachatelích trestných činů, t.j. není možná další dehonestace takové osoby na základě uchování jejího profilu v databázi. Informace tam uvedené budou použity pouze v případě ověřování shody se stopami nalezenými na místě spáchání jiného trestného činu.

Shodně se vyjádřil i Ústavní soud ČR ve svém Sdělení ze dne 30.11.2010, sp.zn. Pl. ÚS-st 30/2010, ve kterém na základě srovnání judikatury Evropského soudu pro lidská práva dospěl k závěru, že postup, při kterém dochází k odběru biologického materiálu formou bukalního stěru, nelze chápat jako postup protiústavní. Přesto, že úkony představují zásah do práva osoby na soukromý život, jsou obecně ospravedlněny podle čl. 8 odst. 2 uvedené Evropské úmluvy jako nezbytné pro předcházení zločinnosti.

Žalobce dále bez bližšího zdůvodnění jako důvod pro předložení věci Ústavnímu soudu uvedl, že ustanovení § 65 odst. 5 zákona o policii je nepřijatelně extenzivní tím, že umožňuje neomezené nakládání s takto získanými informacemi. Soud považuje námitku žalobce za nedůvodnou, neboť nemá oporu v citaci tohoto ustanovení zákona o policii a zákona o ochraně osobních údajů. Žalovaný má v souladu s ustanovením § 20 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů stanovena přesná kritéria a postupy pro zpracování osobních údajů, včetně jejich likvidace a doby uchování. Ustanovení § 65 odst. 5 zákona o policii vyjadřuje, že žalovaný získané údaje dle odstavce prvního citovaného ustanovení pro účely budoucí identifikace zlikviduje, jakmile jejich zpracování není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti. Z tohoto ustanovení pro žalovaného vyplývá při zpracování osobních údajů povinnost prověřovat jejich potřebnost pro plnění svých zákonných úkolů a do doby

rozhodnutí v trestní věci je potřeba zpracovávat zákonně získané údaje zcela evidentní. Důležitým prvkem mající vliv na posouzení potřebnosti je pravomocné meritorní rozhodnutí v dané věci. Ustanovení § 82 odst. 1 zákona o policii ukládá policii nejméně jednou za 3 roky prověřit, jsou-li osobní údaje zpracovávány pro účely podle § 85 (t.j. za účelem předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti) nadále potřebné pro plnění jejich úkolů v této oblasti. Podle ustanovení § 87 odst. 1 zákona o policii, policie uchovává osobních údaje pro účely podle § 85 po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Pomine-li tento účel, osobní údaje zlikviduje. Podle § 20 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů, správce nebo na základě jeho pokynu zpracovatel je povinen provést likvidaci osobních údajů, jakmile pomine účel, pro který byly osobní údaje zpracovány, nebo na základě žádosti subjektu údajů podle § 21 tohoto zákona.

Ustanovení § 83 odst. 2 a 3 zákona o policii pak dává dotčenému subjektu údajů možnost jednou za 6 měsíců požádat o likvidaci údajů o jeho osobě. Podle § 21 zákona o ochraně osobních údajů může každý subjekt údajů, který zjistí nebo se domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo v rozporu se zákonem, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, a) požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení, b) požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav. Nelze tedy hovořit o neomezeném nakládání se vzorky.

V souvislosti s výše uvedeným soud nepovažuje důvodnou námitku žalobce o nezákonném a neústavním zásahu do jeho práva na ochranu soukromého života, u něhož jde o nevyvrácené podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu, byť majetkové povahy a nic nenaznačuje tomu, že by provedení identifikačních úkonů v situaci srovnatelné s případem žalobce, by mělo být v rozporu se závazky převzatými přistoupením ČR k Úmluvě. Pro úplnost soud konstatuje, že ze samotného článku 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vyplývá, že zde zakotvená práva mohou být zákonem (v daném případě zákonem o policii) omezena.

Soud dále nepřisvědčil námitce žalobce, že ustanovení § 65 zákona o policii nezakotvuje žádné limity pro jeho aplikaci, a proto toto ustanovení žalobce spatřuje jako neústavní. Konkrétně se pak dle názoru žalobce jedná o širokou diskreční pravomoc stanovenou v odst. 1 citovaného ustanovení, které umožňuje provádět identifikační úkony svévolně.

Jak již bylo uvedeno shora, ustanovení § 65 odst. 1 zákona o policii zakládá zákonné oprávnění odebrat u osob obviněných z úmyslného trestného činu osobní údaje pro účely budoucí identifikace. Z citovaného ustanovení je zcela zřejmá omezená možnost získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, která se týká pouze úmyslných trestných činů a u jiné trestné činnosti (případy vyšetřování nedbalostních činů či dokonce přestupků) tyto pravomoci žalovaný nemá. Nemá tedy neomezené možnosti, jak tvrdí žalobce, neboť ty jsou limitovány právě úpravou v tomto ustanovení, které v rozporu s ústavním pořádkem není. O svévolném postupu policie, resp. o prostředku preventivního trestání a zastrasování v daném případě se hovořit nedá, neboť policie postupovala v souladu s ustanovením § 65 zákona o policii a k tomuto tvrzení lze pouze uvést, že má subjektivní charakter, proto ho soud považuje za bezpředmětné.

Námitku žalobce, že úkon policie je nepřezkoumatelný, neboť policie nemá povinnost postup zdůvodnit a vysvětlit, považuje soud za nedůvodnou. Ve věci není prováděno správní

řízení a vydáváno správní rozhodnutí, v jehož odůvodnění by bylo třeba úvahu žalovaného jakožto správního orgánu vysvětlit. Policejní orgán je povinen před provedením identifikačních úkonů provést správní uvážení a identifikační úkony provést pouze v případech, kdy je to odůvodněné cílem a smyslem aplikované právní úpravy a při provádění těchto úkonů je třeba dbát zásady přiměřenosti k okolnostem konkrétního případu a neprovádět identifikační úkony paušálně u každého případu podezření (obvinění) z úmyslného trestného činu. Tato povinnost pro žalovaného vyplývá z ustanovení § 11 písm. c) zákona o policii. Podle tohoto ustanovení platí, že policie postupuje tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem. K těmto kritériím nepochybně patří zvažovat relevantnost a adekvátnost závažnosti trestného činu, z něž je žalobce podezřelý s intenzitou zásahu v podobě odběru a uchovávání vzorků DNA a konečně i s podstatně menší mírou zásahu v případě snímání daktyloskopických otisků vzhledem k účelu, pro který byly zajištěny. Tímto účelem je plnění úkolů policie dle ustanovení § 2 zákona o policii. Podle názoru soudu žalovaný takto ve smyslu ustanovení § 65 zákona o policii postupoval a v rámci správní úvahy přistoupil k úvaze shora uvedených kritérií a následně k provedení předmětného zásahu.

S ohledem na výše deklarované skutečnosti je nepochybné, že při předmětném úkonu, odběru osobních údajů pro účely budoucí identifikace, využil žalovaný ve vztahu k žalobci zákonem založené oprávnění, aby mohl dosáhnout splnění svých povinností při předcházení, odhalování, vyšetřování trestných činů a stíhání pachatelů, a vůči žalobci se jednalo o postup ospravedlnitelný a přiměřený vzhledem k cíli, jímž je ochrana práv a svobod, ochrana bezpečnosti a zajištění veřejného pořádku. K plnění tohoto úkolu musí žalovaný disponovat odpovídajícími nástroji, kterými je policejnímu orgánu dána pravomoc dle ustanovení § 65 zákona o policii, neboť osobní údaje pro účely budoucí identifikace (vzorek DNA a daktyloskopické otisky) mu umožňují v budoucnu ztotožnit osobu podle získaných dat. Toto oprávnění policie koresponduje s povinností osoby, která se dopustila úmyslného trestného činu a která je povinna strpět zákonné úkony zasahující do její osobní integrity.

Nelze tedy učinit závěr o tom, že policie jedná jen na základě interních předpisů, když ani zde žalobce žádná konkrétní tvrzení neuvádí. Ve zcela shodné poloze v jaké byla uplatněna námitka soud odkazuje na práva a povinnosti správce osobních údajů podle zákona o ochraně osobních údajů (podle 13 zákona o ochraně osobních údajů je povinností správce, přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům), nebo podle zákona o policii (zejm. § 79-88 tohoto zákona).

Žalobce v této části žaloby dále poukázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4.12.2008 ve věci S. a Marper proti Spojenému království, v němž se mimo jiné v § 103 uvádí požadavek, aby vnitrostátní právo upravující sběr a zpracování předmětných osobních údajů bylo relevantní a adekvátní vzhledem k účelu, pro který byly zajištěny. A podle žalobce je třeba ve věci posoudit individuální charakteristiky případu a zásah individuálně poměřovat s oprávněnými zájmy, které sleduje.

V tomto rozsudku ESLP (na který odkazuje i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.4.2014, č.j. 4 As 168/2013-40), v odstavcích § 108 a § 110 vyložil kolizi práv garantovaných čl. 8 Úmluvy s vnitrostátní úpravou o provádění identifikačních úkonů a právní úpravu v Anglii, Walesu a Severním Irsku kritizoval jako neslučitelnou s čl. 8 Úmluvy proto, že právní úprava sběru a uchovávání identifikačních údajů nerozlišovala charakter a závažnost trestných činů, pro něž byla původně identifikovaná osoba podezřelá, ani nepřihlížela k věku takové osoby. Otisky prstů a vzorky DNA mohly být odebrány v případě

podezření z jakéhokoliv do rejstříku zapisovaného trestného činu, což zahrnovalo i méně závažné trestné činy a trestné činy nespojené s trestem odnětí svobody. Kritizoval přitom především skutečnost, že odebraný materiál byl uchováván po neomezeně dlouhou dobu bez diferenciací podle povahy trestného činu a to, že osoby zproštěné viny, nebo osoby, jejichž trestní stíhání bylo zastaveno, měly jen omezené možnosti dosáhnout odstranění údajů z celostátní databáze a likvidace vzorků, protože neexistovala nezávislá kontrola existence důvodů pro jejich další uchovávání.

Soud považuje za důležité konstatovat, že kolize, která je v rozsudku ESLP ze dne 4.12.2008, ve věci *S. a Marper v. Spojené království* vytykána právní úpravě ve státech Anglie, Wales a Severní Irsko, kteří jako jediní v Radě Evropy povolují sběr a neomezené uchovávání otisků prstů, buněčných vzorků a profilů DNA u všech osob, bez ohledu na jejich věk a závažnost činu, ze kterého je osoba podezřelá, nedopadá na právní úpravu v ustanovení § 65 zákona o policii. Názoru ESLP o akceptaci sběru a držení takových vzorků v případě určité kategorie závažných trestných činů a po předem stanovenou konečnou dobu odpovídá znění ustanovení § 65 zákona o policii, neboť podle jeho odstavce 1 písm. a) je umožněno policejnímu orgánu při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu mimo jiné snímat daktyloskopické otisky a odebírat biologické vzorky. V odstavci 5 citovaného ustanovení je stanoveno, že policie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracování není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti. Ustanovení § 82 odst. 1 zákona o policii ukládá policii nejméně jednou za 3 roky prověřit, jsou-li osobní údaje zpracovávány pro účely podle § 85 (t.j. za účelem předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti) nadále potřebné pro plnění jejich úkolů v této oblasti. Ustanovení § 83 odst. 2 a 3 zákona o policii pak dává žalobci možnost jednou za 6 měsíců požádat o likvidaci údajů o jeho osobě, přičemž likvidaci je nutné provést i v případě, kdy zanikla potřeba údaje zpracovávat pro účely podle ustanovení § 85.

Právní úprava zákona o policii vyhovuje dalšímu požadavku ESLP (§ 103 rozsudku *S. a Marper v. Spojené království*), kterým je zaručení, že tyto údaje jsou relevantní a adekvátní vzhledem k účelu, pro který byly zajištěny. Na místě je třeba citovat ustanovení § 2 zákona o policii, podle něhož úkolem policie je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. A konečně i ustanovení § 11 písm. c) zákona o policii, podle tohoto ustanovení platí, že policie postupuje tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem. Navíc z článku 106 uvedeného rozsudku vyplývá, že soud zabýval předmětnou otázkou ve vztahu k osobám, u kterých bylo zřejmé, že k jejich odsouzení nedojde (jedna osoba byla zproštěna, u druhé bylo obvinění vzato zpět), nezabýval se obecně otázkou, zda a za jakých podmínek lze vzorky odebírat, nezabýval se postavením osob, ve vztahu k nimž trestní řízení nebylo skončeno.

Z výše uvedených důvodů soud neshledal důvody pro přerušení tohoto řízení dle ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) s.ř.s. a předložení věci Ústavnímu soudu.

Žalobce pod bodem V. žaloby uvedl, že je třeba věc posoudit se zřetelem k individuálnímu charakteru případu, zdůraznil, že byl nepravomocně obviněn ze spáchání

úmyslného trestného činu nikoliv násilné či sexuální povahy, jedná se o podezření, kdy nic nenasvědčuje tomu, že by v řízení hrály svoji roli jakékoliv biologické nebo jiné stopy žalobce. K této námitce je nutno poukázat na znění ustanovení § 65 odst. 1 zákona o policii, podle něhož je k odběru vzorků policie oprávněna v případě, kdy jde o osobu obviněnou ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osobu, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu. Lze zopakovat, že oprávnění policie je vázáno na úmyslné trestné činy, není omezeno na protiprávní jednání násilné či sexuální povahy, není vyloučeno ani v případě obvinění z hospodářského protiprávního jednání.

Žalobce dále namítal, že nebyl nikdy trestán a není sebemenší náznak toho, že by se mohl dopustit trestné činnosti, k jejímuž odhalení by byly využitelné jeho biologické stopy. Odebrání předmětných vzorků představuje zásadní zásah do základních práv a je třeba individuálně tento zásah poměřovat s oprávněnými zájmy, které sleduje. Ani tuto námitku neshledal soud důvodnou. Lze souhlasit se žalobcem, že odebrání vzorků představuje zásah do jeho práv. Jak již však bylo výše uvedeno, jde o zásah, u kterého osoba, která byla obviněna ze spáchání úmyslného trestného činu, musí takový zásah strpět v případě, kdy policie rozhodne, že využije svého oprávnění, daného mu zákonem. V případě žalobce zcela nepochybně svoji roli sehrála skutečnost, že žalobce byl obviněn ze spáchání zvláště závažného zločinu majetkové povahy, kterého se navíc měl dopustit jako úřední osoba. Je nutno odkázat na vyjádření žalovaného, ze kterého nevyplývá, že by praxe odběru vzorků byla zcela obecnou rutinou, když je zřejmé, že žalovaný si je vedle svého oprávnění vědom i svých povinností pokud jde o nakládání se vzorky, a to jak podle zákona o policii, tak podle zákona o ochraně osobních údajů.

K obecnému tvrzení žalobce, že nikdy nebyl trestán a není náznak, že by se mohl dopustit další trestné činnosti, lze ve zcela shodné obecné poloze opět odkázat na ustanovení § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii, ze kterého oprávnění policie je vázáno na obvinění z úmyslného trestného činu. Tato podmínka byla u žalobce splněna. V této souvislosti lze poukázat i na vyjádření žalovaného ze dne 5.5.2016, který poukázal na skutečnost, že proti žalobci bylo vedeno trestní řízení pro spáchání přečinu nedovoleného ozbrojování (čj: KRPT-213460/TČ-2013-070779), přičemž tuto skutečnost z hlediska kriminalistického považuje žalovaný za skutečnost relevantní, byť řízení bylo ukončeno Okresním státním zastupitelstvím v Ostravě pod sp.zn. 12ZT5/2014 podmíněným zastavením trestního stíhání. Žalobce proti uvedenému údaji, které bylo obsaženo ve vyjádření žalovaného a které bylo doručeno jeho zástupkyni, žádné námitky neuvedl.

Důvodnou nebyla shledána ani námitka, v ní žalobce poukázal na to, že rozsudek Nejvyššího správního soudu čj: 4 As 168/2013-40 je nevyužitelný pro situaci žalobce, neboť řeší situaci nakládání s údaji pravomocně odsouzené osoby, která kvůli svému trestněprávně relevantnímu jednání ztratila některé práva. Takové závěry jsou nepoužitelné v případě osoby dosud nevinné, proti níž je pouze vedeno trestní stíhání. Je nutno konstatovat, že ze zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu nebyly přejímány aspekty konkrétního případu, ale pouze obecný závěr o tom, že právní úprava, jež je provedena zákonem o policii v souvislosti se zpracováním citlivých osobních údajů v podobě vzorků DNA, vyhovuje minimálním požadavkům na zákonný podklad zásahu do práva na ochranu soukromého života, tak jak jej formuloval Evropský soud pro lidská práva.

Žalobce dále uvedl, že neexistuje žádný konkrétní důvod pro odebrání předmětných vstup k žalobci, nic nenasvědčuje tomu, že by tyto stopy mohly být použitelné při objasňování jakékoliv trestné činnosti, jde o prostředek preventivního trestání a zastrášení. Jde o obecné a

subjektivní tvrzení žalobce, které nemá oporu v právní úpravě. S odkazem na ustanovení § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii je vhodné zopakovat, že toto ustanovení zákona o policii, ani jiné ustanovení zákona, nezakazuje odběr vzorků v případě hospodářských trestných činů. Na využití oprávnění nemá vliv ani to, zda se žalobce v minulosti dopustil či v budoucnu dopustí trestné činnosti, ani to, zda policie na základě odebrání vzorků pachatelé trestného činu ztotožní či nikoliv. Výtky žalobce, že předmětným úkonem je žalobce kriminalizován, není na místě. Lze odkázat opět na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj: 4 As 168/2013-40, ve kterém je vyjádřeno, že nelze paušálně tvrdit, že u hospodářských trestných činů není důvod pro odebrání vzorků, protože genetické údaje nebudou nikdy použitelné, nýbrž je nutno zásah posuzovat ve vztahu k postavení dotčeného subjektu v procesu trestního řízení, a to i v širším rámci vymezení tohoto pojmu. Presumpce nevinu nebrání tomu, aby osoba obviněná ze spáchání úmyslného trestného činu byla podrobena omezení v podobě odebrání vzorků.

Žalobce v podané žalobě navrhl, aby soud určil, že zásah, spočívající v sejmutí žalobcových daktyloskopických otisků a provedení bukálního stěru, který dne 22.1.2015 uskutečnila v Ostravě Policie ČR v souvislosti s trestním řízením vedeným u Útvaru pro odhalování korupce a kriminality SKPV, Expozitura Ostrava pod čj: OKFK-1573/TČ-2014-252501, byl nezákonný a rozhodl tak, že žalovanému se zakazuje pokračovat v nezákonném zásahu do práv žalobce a přikazuje se mu, aby do tří dnů od právní moci rozhodnutí zničil veškeré údaje získané nezákonným zásahem nebo pomocí nich vytvořené a žalobci zaslal úřední potvrzení o tom, že se tak stalo.

Způsob rozhodování o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem je upraven v ustanovení § 87 odst. 2 s.ř.s. Podle tohoto ustanovení soud rozsudkem buď určí, že provedený zásah byl nezákonný nebo, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.

Z uvedeného ustanovení vyplývá, že určující výrok (soud určí, že provedený zásah byl nezákonný) přichází v úvahu tehdy, jestliže zásah již netrvá a netrvají ani jeho důsledky a nehrozí jeho opakování. V daném případě bylo zjištěno, že žalobcem tvrzený zásah trvá, nelze se tedy domáhat určení, že zásah byl nezákonný, a již proto je v této části nutno žalobu jako nedůvodnou zamítnout (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28.5.2014 sp.zn. 1 Afs 60/2014).

Pokud jde o další návrhy žalobce, je vhodné předeslat, že pokud se žalobce domáhá toho, aby soud žalovanému přikázal zničit získané údaje se zasláním úředního potvrzení o tom, že se tak stalo, soud tento žalobní petit posoudil jako požadavek, aby soud žalovanému přikázal, aby obnovil stav před zásahem, když soudu v rámci řízení o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem soudu nepřísluší, aby žalovanému ukládal provést aktivní konkrétní úkony (zničení získaných údajů a zaslání úředního potvrzení), tak jak žalobce požadoval. Jak již bylo zmíněno, soud je oprávněn v případě, že jde o nezákonný zásah a tento zásah trvá, trvají-li jeho důsledky či hrozí-li jeho opakování, oprávněn zakázat správnímu orgánu pokračovat v porušování žalobcova práva a přikázat mu obnovení stavu před zásahem, tedy nikoliv přikázat konkrétní úkony, byť by k obnovení stavu před zásahem mohly vést.

Pokud jde o důvodnost žaloby, v níž se žalobce domáhal, aby soud zakázal pokračovat v nezákonném zásahu do práv žalobce a přikázal obnovení stavu před zásahem, lze žalobě vyhovět pouze v případě, kdy soud dospěje k závěru, že napadený úkon je úkonem

nezákonným. Jak bylo výše uvedeno, soud dospěl k závěru, že žalobou napadený úkon (zásah) nebyl nezákonným, když soud dospěl k závěru, že žalovaný pouze využíval svého oprávnění, které je mu dáno zákonem.

Protože soud neshledal námitky žalobce důvodnými, žalobu podle § 87 odst. 3 s.ř.s. zamítl.

Výrok o nákladech je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovanému náklady v řízení nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 8. září 2016

JUDr. Hana Veberová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Kotlanová